

Referendumkamer Leiden

Aan de raad van de gemeente Leiden

Leiden, 7 december 2020

Onderwerp: advies aangaande de Leidse Referendumverordening 2008 in het licht van landelijke regelgeving kiesproces

Geachte raad,

Binnen de gemeente Leiden worden momenteel stappen gezet op weg naar een eventueel lokaal raadgevend referendum over het raadsvoorstel Inrichtingsvoorstel wijk sportpark Roomburgerpark. Mocht het tot dat referendum komen, dan zal dat waarschijnlijk gelijktijdig zijn met de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer in maart 2021 of althans voor 1 juli 2021, de voorlopige einddatum van de 'Tijdelijke wet verkiezingen covid-19', waarvan overigens verlenging mogelijk is. Deze wet (en het bijbehorende 'Tijdelijk besluit verkiezingen covid-19'), die niet in de plaats komt van maar aanvulling is op Kieswet en Kiesbesluit, is nodig geacht vanwege de voortdurende Covid-19 of coronapandemie en is op 7 november 2020 van kracht geworden. Enige navolgende aanvullende regelgeving zal op korte termijn nog worden vastgesteld.

Op 16 november 2020 zijn bij de griffie technische vragen binnengekomen van (duo) raadslid Thijs Vos (Partij Sleutelstad), die onder meer betrekking hadden op de relatie tussen voornoemde tijdelijke wet en de lokale Referendumverordening 2008. In zijn antwoord van 25 november 2020 heeft het College in de beantwoording van deze vragen aangegeven te wachten op de overwegingen en het advies van de Referendumkamer in dezen. Hierbij ontvangt u dit advies van de Referendumkamer.

Het lokale referendum in Leiden wordt primair geregeld door de Leidse Referendumverordening 2008, maar landelijke wetgeving prevaleert uiteraard boven lokale regelgeving. Tevens is het zo dat in de verordening expliciet wordt verwezen naar landelijke wet- en regelgeving met betrekking tot de organisatie en het stemproces van het lokale referendum. Artikel 13, lid 2 stelt: 'Op de gang van zaken bij het referendum is het bepaalde in de Kieswet en het Kiesbesluit van overeenkomstige toepassing.'

Om recht te doen aan het gewicht van de (nieuwe, tijdelijke) landelijke wet- en regelgeving en misverstanden gedurende het stemproces te voorkomen, is het wenselijk en allicht noodzakelijk om de regelgeving voor het lokale referendum aan te passen. Een dergelijke aanpassing lijkt weliswaar op enigszins gespannen voet te staan met het uitgangspunt dat gedurende het spel de spelregels onveranderd blijven, maar het betreft hier een aanvulling vanwege (tijdelijke) landelijke regelgeving en overigens gaat het om een situatie van door Covid-19 veroorzaakte overmacht, wat aanpassing van de bestaande verordening niet alleen noodzaakt maar tevens rechtvaardigt, uiteraard op zo beperkt mogelijke wijze en met tijdelijke werking.

De benodigde aanpassing kan naar de mening van de Referendumkamer plaatsvinden door een bescheiden wijziging van de Referendumverordening 2008. Dit zorgt voor juridische robuustheid, helderheid voor alle bij het stemproces betrokken actoren en geldigheid ook voor eventueel toekomstige gevallen (als en voor zover de tijdelijke wet- en regelgeving nog van toepassing zal zijn).

De Referendumkamer adviseert dan ook de Leidse Referendumverordening 2008 op het punt van de organisatie en uitvoering van het stemproces aan te passen door het bestaande artikel 13, lid 2 te wijzigen in: *Op de gang van zaken bij het referendum is het bepaalde in de Kieswet, het Kiesbesluit, de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 en het Tijdelijk besluit verkiezingen covid-19 van overeenkomstige toepassing.*

Uiteraard is de Referendumkamer bereid om dit advies en de onderliggende overwegingen nader toe te lichten aan uw raad, mocht daar behoefte aan bestaan.

Hoogachtend,

De Referendumkamer van de gemeente Leiden,

J.G. Verweij, secretaris

J.J.M. van Holsteyn, voorzitter

cc. College van Burgemeester en Wethouders